

De Alliantie Markermeerdijken versterkt ruim 33 kilometer Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam. De dijken beschermen ruim 1,2 miljoen Noord-Hollanders tegen het water.

Nieuwsbrief Versterking Markermeerdijken

Beste bewoner,

In oktober 2019 begon de Alliantie met het opspuiten van het eerste zand voor de oeverdijk in Hoorn. In een jaar tijd hebben we veel bereikt. De contouren van het toekomstige stadsstrand zijn al zichtbaar en ook op andere plekken zijn wij druk bezig met het veilig maken van de Markermeerdijken. In deze nieuwsbrief leest u daar alles over.

Helaas raakt het coronavirus ook ons project. Veel collega's werken vanuit huis, de uitvoerders op en langs de dijk werken volgens de RIVM-richtlijnen. Ik ben er trots op dat ondanks alle beperkingen de uitvoering gewoon doorgaat. En ook dat wij erin slagen om in gesprek te blijven met betrokken bewoners en andere belanghebbenden. Ook al is dat voornamelijk digitaal.

2021 wordt opnieuw een jaar vol uitdagingen. Op steeds meer plekken gaan we buitendijks aan het werk, zoals in Hoorn aan de Westerdijk, in Etersheim en in Uitdam. Wij blijven u over de werkzaamheden informeren en bij het project betrekken. Bijvoorbeeld met onze campagne die deze maand van start gaat. Bij deze nieuwsbrief vindt u een inlegvel met informatie over de campagne.

Uiteraard hoop ik dat wij u in het nieuwe jaar, zodra de corona-maatregelen versoepelen, weer mogen verwelkomen in ons kantoor en onze EXPO in Katwoude. Tot die tijd blijft u altijd welkom om, veilig achter de omheining, onze werkzaamheden buiten te bekijken.

Reijer Baas
Alliantiemanager

Meer weten over het project?
Kijk op markermeerdijken.nl
voor het laatste nieuws en
abonneer u op onze digitale
nieuwsbrief.

Projectupdate: Drie miljoen kuub zand opgespoten

Op 7 oktober 2019 spoot ter hoogte van de schouwburg in Hoorn het eerste zand voor de dijkversterking de leidingen uit. De Alliantie heeft in een jaar tijd ruim drie miljoen kuub zand opgespoten! Dat is een Amsterdam Arena vol met zand.

Een flink deel daarvan ligt op de oeverdijk voor de kust van Hoorn en Scharwoude. In het Hoornse Hop zie je de contouren van het toekomstige stadsstrand al liggen. In totaal ligt er twee miljoen kuub zand op de oeverdijk, op een traject van ongeveer vier kilometer.

Werkstroken en loswallen

Op diverse locaties langs de dijk leggen we loswallen aan en spuiten we buitendijkse werkstroken op. Dankzij de loswallen en werkstroken kunnen wij meer dan negentig procent van het materiaal over het water aanvoeren en de overlast beperken. De loswallen en werkstroken zijn tijdelijk en worden na de dijkversterking weer verwijderd.

De Alliantie heeft in de modules 6 (Heintjesbraak en Warder), 7 (Polder Zeevang) en 15 (Uitdammerdijk) in totaal ruim zes kilometer aan werk-

stroken aangelegd. Drie loswallen zijn vergevorderd. In deze modules spoten wij ruim 1,2 miljoen kuub zand op.

Vooruitblik 2021

Eind 2020 maakt de Alliantie een begin met het opspuiten van werkstroken in module 4 (De Kogen) en module 14 (Uitdam Dorp). Na de jaarwisseling starten we in meer modules met de aanleg van deze zandbanen: begin 2021 in module 1 (Hoorn Binnenstad) en rond de zomer in module 5 (Eterheimerbraak). In deze nieuwsbrief vind je een overzichtskaart van onze werkzaamheden.

In contact met bewoners in coronatijd

Ook in coronatijd is het belangrijk om in contact te blijven met bewoners. Misschien zelfs nog belangrijker. Wij organiseerden daarom de afgelopen maanden diverse bijeenkomsten. In verband met de coronamaatregelen waren de meeste daarvan digitaal.

Presentatie ontwerpen

In diverse modules presenteerden we de dijkontwerpen aan bewoners. In module 1, Hoorn Binnenstad, was de belangstelling groot. Wij organiseerden hiervoor een digitale bijeenkomst (webinar). Deelnemers kregen impressies te zien van hoe de Westerdijk er na

de dijkversterking uit komt te zien. Bewoners konden vragen stellen, die door medewerkers van de Alliantie werden beantwoord. Soortgelijke bijeenkomsten hielden wij voor bewoners in de modules 4 (De Kogen), 5 (Etersheimerbraak), module 6 (Heintjesbraak en Warder) en 14 (Uitdam). In enkele modules gaven wij ook een inkijkje naar de aanstaande werkzaamheden en planning.

Bouwklankbordgroepen

Regelmatig overleggen wij met bewoners en ondernemers, om samen te bekijken hoe de uitvoering zo soepel mogelijk kan verlopen. Deze bouwklankbordgroepen

komen voornamelijk bij elkaar in de modules waar de uitvoering al is gestart of binnenkort gaat starten. Diverse suggesties vanuit de bouwklankbordgroepen zijn inmiddels toegepast: van het aanpassen van de verlichting op de werkschepen, tot het organiseren van een extra bijeenkomst in module 1 voor bewoners die dicht bij het werk wonen.

Webinar schades

In augustus organiseerde de Alliantie een webinar over hoe we omgaan met schades en monitoring voorafgaand en tijdens de uitvoering. Meer informatie over schade en monitoring vind je op onze website.

Herplaatsen stenen met korstmossen

De Noorse stenen en basaltblokken die nu langs de dijk liggen, zijn een perfecte voedingsbodem voor zeldzame korstmossen. Bij de Markermeerdijken blijft een deel van de historische steenbekleding op zijn plaats. Een deel wordt hergebruikt langs de dijk. Om ervoor te zorgen dat de korstmossen na de dijkversterking terugkeren, selecteerden onze ecologen met Henk-Jan van der Kolk van de BLWG, de vereniging voor mossen- en korstmossenonderzoek, tientallen stenen. Deze hebben de juiste ruwheid en zuur- en zoutgehalte voor korstmossen.

"Korstmossen zijn niet beschermd, maar wij vinden het wel belangrijk dat ze hier aanwezig blijven", vertelt ecologe Heleen Broier. "Wij hopen op deze manier dat de korstmossen weer op de dijk terugkomen en zich uitbreiden over de overige Noorse stenen en basaltblokken die we herplaatsen." Tot die tijd liggen de stenen in Uitdam op draglineschotten. Ecoloog John van den Belt: "Dit beperkt het risico dat ze in de venige grond wegzakken of dat zand erover schuurt."

De dijk is van ons allemaal: Reddingsstations dag en nacht paraat

De Alliantie verricht veruit de meeste werkzaamheden aan de dijkversterking vanaf het water. Dat betekent minder overlast voor de omgeving, maar ook meer drukte op het Markermeer. In noodgevallen doet de Alliantie een beroep op diverse reddingsstations en -brigades. Naast Marken, Wijdenes, Huizen, Hoorn en Lelystad heeft ook Warder een eigen reddingsstation.

De 22 vrijwilligers in Warder zijn 24 uur per dag, zeven dagen per week oproepbaar. Donderdag is de vaste trainingsavond. Speciaal voor de Alliantie maken de vrijwilligers wekelijks een 'rondje' langs de werkzaamheden tussen Edam en Hoorn. 'Marken' houdt het zuidelijke deel van de dijk in de gaten.

Direct melden

Schipper Franz Walch: "De veiligheidscoördinator van de Alliantie stuurt elke maand een kaart met waar gewerkt wordt. Wij varen dan langs om te kijken of alles in orde is. Of bijvoorbeeld de boeien nog goed liggen en of de palen

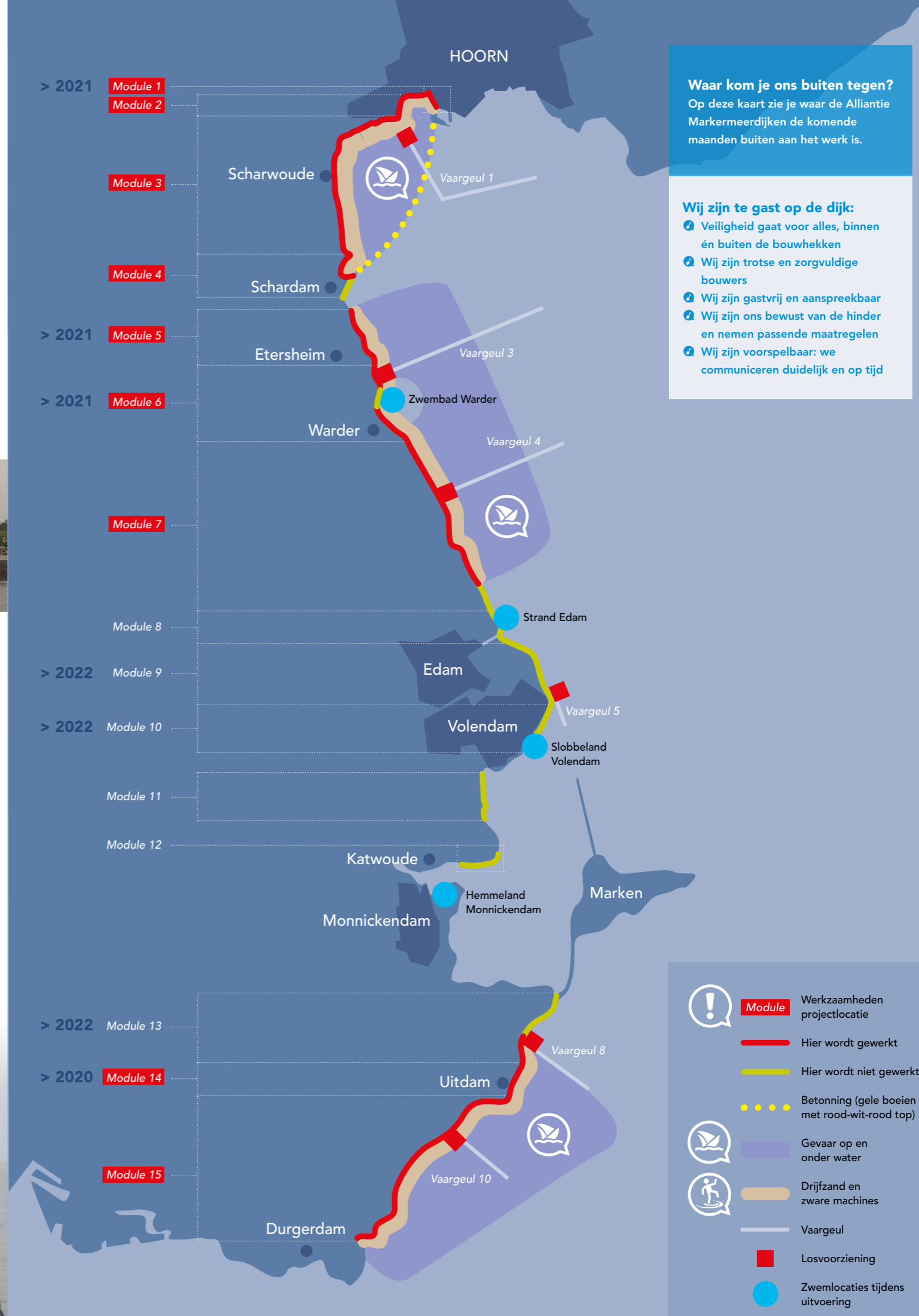
waaraan schepen aanmeren wel goed verlicht zijn."

Watersporters binnen het werkgebied

De reddingswerkers houden regelmatig crisisoefeningen, soms ook in combinatie met de Alliantie. Zodat als het fout gaat op het water, de vrijwilligers daar goed op voorbereid zijn. De reddingswerkers vinden het zorgwekkend dat er regelmatig watersporters binnen het werkgebied komen. Zij proberen de watersporters op de gevaren te wijzen. Op de kaart verderop in deze nieuwsbrief staan de verschillende werkgebieden aangegeven.

Dankbetuiging

De Alliantie is blij met de inzet van de vrijwilligers in Warder, die geen subsidie krijgen en volledig afhankelijk zijn van giften en donaties. Als dankbetuiging vervoerde de Alliantie begin dit jaar een nieuwe trailer per boot van de scheepswerf in Hoorn naar het station in Warder.

Terug in de tijd

Nieuwe inzichten historie verzonken dorp Etersheim

Een wekenlange zoektocht op het water naar restanten van het verzonken dorp Etersheim leverde een schat aan interessante vondsten en informatie op. "Boven verwachting", zegt maritiem archeoloog Wouter Waldus. "We hadden niet verwacht dat we het onderwaterlandschap zo gedetailleerd in kaart zouden kunnen brengen." De meest in het oog springende bodemvondsten: fragmenten van een (tweede) sarcofaag, menselijke botten, zooltjes van kinderschoentjes, stukken vensterglas van de kerk, munten een boekbeslag van een bijbel en scherven van een baardmankruik.

Tweede sarcofaag?

De afgelopen jaren is al uitgebreid archeologisch onderzoek gedaan in Etersheim, op het voorland en in het water. Het onderzoek is nodig omdat de dijk hier buitenwaarts versterkt wordt en dit dus de laatste kans is om bodemvondsten veilig te stellen. Bij het laatste onderzoek, vanaf een ponton op het water, hoopte men stiekem op een tweede sarcofaag. In 2009 vonden amateurduikers immers op dezelfde plek een intacte stenen doodskest uit de twaalfde eeuw, hét pronkstuk van het provinciaal archeologiecentrum Huis van Hilde in Castricum.

"Wouter zegt altijd: 'een sarcofaag komt nooit alleen', maar het bleef helaas beperkt tot een aantal fragmenten", blikt Jan-Willem Oudhof, directievoerder archeologie van de Alliantie Markermeerdijken, terug op het zomerse onderzoek.

Eerder werd al duidelijk dat op de agrarische nederzetting op veen een kerk heeft gestaan. De menselijke resten komen van de begraafplaats naast de kerk. Oudhof: "Hoe dichter we bij de kerk komen, hoe meer menselijke resten we vinden."

Mysterie blijft boeien

Wouter Waldus vermoedt dat de kerk door de toenmalige bewoners is ontmanteld. "We vinden wel losse bouwstenen, maar geen complete resten. Het kan dat deze stenen gebruikt zijn om op provisorische wijze de dijk te versterken." Eerder onderzoek toonde al aan dat de Etersheimers door de eeuwen een diverse dijkdoorbraken hebben doorstaan. Het dorp schoof steeds verder op landinwaarts. Sinds de eerste helft van de zeventiende eeuw ligt het dorp op zijn huidige locatie.

Het mysterie van het verzonken dorp blijft boeien, vindt ook provinciaal archeoloog Rob van Eerden. "Zo'n ruggenwervel die we nu net vinden, die is van iemand geweest. Iemand met zijn eigen besognes. Zoals: heb ik wel te eten vanavond?" Eerder vond men een stuk kaak van een mens, vermoedelijk van een jongere. Van Eerden: "Wat is er met dat kind gebeurd, wil je dan het liefst weten."

De belangrijkste bodemvondsten krijgen een plek in het nieuwe archeologisch minimuseum De Waterwolf bij Molen De Breek in Etersheim.

Hoogste punt mini-museum De Waterwolf

In oktober kon de vlag in top van het toekomstige archeologisch minimuseum De Waterwolf. De bouwers bereikten het hoogste punt. Het minimuseum is een initiatief van de Alliantie in nauwe samenwerking met stichting Etersheimerbraak, gemeente Edam-Volendam en provincie. De planning is dat vanaf eind januari de archeologische vondsten te zien zijn die boven water komen bij de dijkversterking.

De tentoonstellingen zullen in nauw overleg met het archeologisch archief Noord-Holland ingericht worden. Het museum is ontworpen door beeldend kunstenaar Aldo Brinkhoff en verwijst naar het iconische Marker huisje dat tijdens de watersnood van 1916 omviel.

Praat mee met het dijkpanel

Het Dijkenpanel bestaat uit bewoners en ondernemers uit dorpen en steden langs de Markermeerdijken en uit het achterland. Regelmatig krijgen ze een vragenlijst voorgelegd. Meld je aan voor het Dijkenpanel. Dat kan via onze website.

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Alliantie Markermeerdijken en verschijnt twee keer per jaar.

Correspondentieadres:
Postbus 89
1140 AB Monnickendam

Bezoekadres:
Hoogedijk 1D
1145 PM Katwoude

www.markermeerdijken.nl
contact@markermeerdijken.nl
0299-224510

Kijk op de website voor actuele openingstijden van het projectkantoor en de EXPO vanwege coronamaatregelen.